

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۶۶ نفت مه

۶۷ خیز عراق

۶۸ تحولات انرژی

۶۸ طرح ماه

نفت در انتظار تدابیر جدید

دشمنی در پستوی آپک

شرایط بازار نفت هنوز نتوانسته کشورهای عضو آپک را به تصمیم‌گیری‌های جدید در زمینه عرضه وادارد.

نوسان قیمت‌های جهانی نفت خام در هفته‌های اخیر، نگاه کارشناسان بازار جهانی نفت را متوجه اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت (آپک) کرده است. این نوسان که در هفته دوم ماه مه (هفته سوم اردیبهشت ماه) به کاهش قیمت در بازار جهانی نفت خام منجر شد، با درجات مختلف به نگرانی اعضای سازمان انجامیده است.

قیمت نفت در آخرین روزهای فروردین سال جاری رشد قابل ملاحظه‌ای را شاهد بود؛ به گونه‌ای که قیمت‌ها، رشدی معادل ۸۷ درصد را در مقایسه با قیمت‌های ماه ژانویه نشان می‌دادند. همزمان با افزایش قیمت، نگاه‌ها متوجه اعضای آپک بود و برخی محافل ناظر بازار در کشورهای غربی انتظار داشتند آپک برای کمک به تداوم بهبود در شرایط اقتصاد جهانی و مهار قیمت‌ها، نشست فوق‌العاده‌ای را برگزار کند.

نشست قبلی آپک که در اسفند در وین برگزار شده بود و یکصد و پنجاه و ششمین نشست اعضا محسوب می‌شد، به تمدید سهمیه قبلی (۲۴/۸ میلیون بشکه در روز) انجامیده بود. این پنجمین نشست پیاپی آپک بود که جمع‌بندی اعضا در آن به ثابت ماندن سقف‌های تعیین شده تولید منجر شد. در عین حال،

با افزایش قیمت‌های جهانی نفت، نمایندگان الجزایر و قطر اعلام کردند آپک نشست فوق‌العاده‌ای به منظور بررسی نوسانات اخیر بازار نفت نخواهد داشت. بر اساس اظهارات شکیب خلیل، وزیر نفت الجزایر، قیمت‌های جهانی نفت به دلایلی غیر از کمبود عرضه در بازار در حال افزایش هستند، لذا آپک برنامه‌ای برای برگزاری نشست فوق‌العاده قبل از نشست عادی اکتبر نخواهد داشت. به گفته شکیب خلیل، بهای نفت در پی افزایش سفته‌بازی‌ها و کاهش ارزش دلار روند افزایشی داشته است. به علاوه، العطیه با اشاره به روند عادی تحولات در بازار جهانی نفت گفت: هم اکنون کمبودی در بازار جهانی نفت وجود ندارد؛ ضمن این که ذخایر جهانی نفت خام، در حال حاضر در بالاترین سطح قرار دارند.

کاهش در پی افزایش

اما با گذشت حدود سه هفته از رشد قیمت‌های جهانی نفت، این بار اُفت شدید قیمت‌ها بود که نگاه‌ها را مجدداً متوجه آپک کرد، چرا که بهای نفت خام در معاملات روز جمعه (۱۷ اردیبهشت) با بیش از دو درصد کاهش به ۷۵ دلار در هر بشکه بالغ شد.

این کاهش، عمدتاً متأثر از کاهش ارزش شاخص سهام در بورس نیویورک و افزایش نگرانی‌ها در خصوص تأثیر پذیری روند بهبود اقتصاد جهانی از بحران مالی و اقتصادی در یونان است.

بیشتر کشورهای عضو سازمان آپک، نوسانات اخیر را مقطعی و فارغ از تأثیر تحولات ساختاری بر بازار جهانی نفت دانسته و اعلام کرده‌اند آپک هنوز تصمیمی برای برگزاری نشست فوق‌العاده در خصوص بررسی موضوع ندارد.

العطیه، وزیر انرژی و صنعت قطر، با ابراز نگرانی از کاهش قیمت در بازارهای جهانی نفت گفت: اعضای آپک نگران بحران مالی در یونان هستند و با وجود اُفت شدید قیمت‌های جهانی نفت خام، اعضا برنامه‌ای برای نشست فوق‌العاده ندارند. به گفته وی، آپک درباره بی‌ثباتی موجود در بازار جهانی نفت خام نگران است، اما نباید در این باره اقدامی انجام دهد.

در عین حال سالم البدری، دبیر کل آپک، با اشاره به روند تحولات در بازارهای جهانی نفت گفت: اعضای آپک باید برای مدتی با بی‌ثباتی در بازار نفت مدارا کنند و هیچ اقدامی انجام ندهند. به گفته وی، ما هم اکنون شاهد بی‌ثباتی در بازار جهانی نفت خام هستیم و باید این شرایط را تحمل کنیم.

دبیر کل آپک با اشاره به افزایش تقاضای نفت در کشورهای آسیایی، به ویژه چین و هند گفت: تقاضای نفت خام در کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه در حال کاهش است و بی‌گمان، تقاضا بیشتر در بازارهای آسیایی متمرکز شده است.

شکیب خلیل نیز با اشاره به روند کاهنده قیمت‌ها در بازار جهانی نفت معتقد است بحران مالی یونان بر شرایط اقتصادی چین و هند تأثیری نمی‌گذارد و تقاضای نفت در این مناطق افزایش خواهد یافت. وی

ضمن آن که اظهار امیدواری کرد بحران مالی یونان با کمک اتحادیه اروپا به زودی به پایان برسد و بار دیگر بهای نفت به سطوح ۸۰ تا ۸۵ دلار برگردد، در خصوص تغییر احتمالی سهمیه‌های تولید اعضای سازمان گفت: فکر نمی‌کنم اعضای آپک در سال جاری میلادی، سهمیه‌های تولید خود را کاهش دهند.

شاید صریح‌ترین موضع اتخاذ شده در این زمینه، مربوط به شیخ احمد عبدالله الصباح، وزیر نفت کویت باشد که معتقد است چنانچه بهای نفت ۱۰ دلار دیگر کاهش یابد، اعضای سازمان باید برای مقابله با این بحران وارد عمل شوند. به گفته الصباح، چنانچه قیمت جهانی نفت خام به پایین‌تر از سطح کنونی برسد، اعضای آپک باید قبل از نشست ماه اکتبر، یک نشست فوق‌العاده برگزار کنند. وزیر نفت کویت کاهش بهای نفت خام را به سطوح ۶۵ دلار در هر بشکه، زنگ خطری برای آپک توصیف کرد.

در تعریف و تعیین مرزهای حساس به تحولات بازار جهانی نفت و نوع واکنش‌ها به آنچه که خروج بازار از دامنه تعادلی خوانده می‌شود، بخش مهمی از دلایل کاهش اثرگذاری و نقش‌آفرینی سازمان در بازار جهانی نفت است. هم‌اکنون از دیدگاه برخی اعضا، قیمت بهینه نفت رقمی در حدود ۸۰ تا ۸۵ دلار تعیین شده است، در حالی که این دامنه لزوماً مورد قبول تمامی اعضا نیست. همچنین در دامنه پایین قیمتی، در حالی که برخی اعضا قیمت ۷۰ تا ۷۵ دلار را عادی تلقی می‌کنند، از دید برخی دیگر از اعضا، نزدیک شدن به این قیمت به معنای نزدیکی به قیمت بحرانی است.

به هر حال در شرایطی که آپک سهمی در حدود یک سوم از عرضه نفت را به بازارهای جهانی در اختیار دارد، این میزان ناهماهنگی در برخورد با تحولات بازار، نمود و اثرات تعیین‌کننده‌ای نخواهد داشت، اما با تداوم روند فعلی وضعیت ذخایر و تولید جهانی نفت، سهم آپک در تأمین عرضه جهانی نفت خام روند فزاینده‌ای را شاهد خواهد بود. تحت این شرایط، فقدان استراتژی روشن در مواجهه با تحولات و نوسانات بازار جهانی نفت خام، منافع اعضا را بیش از شرایط فعلی در معرض تهدید قرار می‌دهد. ■

می‌شود، آماده سازد. عکس‌العمل متغیر و ناهمگن اعضای سازمانی که از جانب کشورهای صنعتی بزرگ مصرف‌کننده انرژی به عنوان کارتل بازار جهانی نفت شناخته می‌شود، نشانگر فقدان استراتژی روشن در میان اعضا

برای مواجهه با شرایط غیرعادی بازار و خروج آن از تعادل است. ناهماهنگی در اتخاذ مواضع مشخص از سوی اعضای مختلف سازمان را باید مهمترین نقطه آسیب‌پذیری آن در مواجهه با تحولات بازار و توجیه محافل صنعتی در میان مصرف‌کنندگان بزرگ نفت دانست. فقدان استراتژی روشن از سوی اعضا

نقطه بحرانی کجاست؟

برخی اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت، شرایط بازار جهانی را معمولی قلمداد می‌کنند، اما برخی دیگر معتقدند قیمت در بازارهای جهانی به نقطه بحرانی نزدیک شده و آپک باید خود را برای واکنش نشان دادن به شرایطی که به زعم ایشان غیرعادی تلقی

نفت مه

گزارش «اقتصاد ایران» از بازار جهانی نفت

به دنبال اعلام افزایش بیش از انتظار ذخیره سازی نفت خام آمریکا طی هفته منتهی به ۱۲ مه توسط اداره اطلاعات انرژی، قیمت نفت خام در بازار آمریکا کاهش یافت. قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمیدیت (WTI) در بورس نیویورک، برای تحویل در ماه ژوئن ۷۲ سنت (۰/۹۴ دلار) تنزل کرده و در سطح ۷۵/۶۵ دلار در هر بشکه تثبیت شد. اما قیمت نفت خام برنت در بازار لندن ۷۱ سنت بالاتر رفته

قیمت نفت خام ایران

منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۸۲/۵۹	۸۰/۸۹
شمال غربی اروپا	۷۷/۳۶	۷۶/۴۹
مدیترانه	۷۷/۱۶	۷۵/۶۱
آفریقای جنوبی	۷۸/۳۶	۷۷/۵۱
میانگین وزنی	۸۰/۳۰	۷۹/۶۳

یادداشت: متوسط پنجم تا ۱۲ مه استخراج: «اقتصاد ایران» از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت

و به بشکه‌ای ۸۱/۲۰ دلار رسیده است.

روز یازدهم مه، نفت خام برنت نسبت به نفت خام وست تگزاس اینترمیدیت، از حق مرغوبیت ۵/۸۹ دلاری در هر بشکه برخوردار شد که این رقم، بالاترین سطح از فوریه ۲۰۰۹ تاکنون بوده است. تقویت قیمت نفت خام برنت، پس از اعلام شرکت آکسان موبیل در خصوص ایجاد شرایط اضطراری برای تردد کشتی‌ها از نیجریه و بروز مشکلات در بازار حوزه آتلانتیک شروع شد. سپس با بالا رفتن ذخیره‌سازی کوشینگ اوکلاهما و تضعیف قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمیدیت، فاصله قیمتی این دو نفت خام به نفع برنت بیشتر شد. گفتنی است قیمت نفت خام WTI برای تحویل در ماه ژوئن ۴/۶۸ دلار کمتر از معاملات ژوئیه است.

اداره اطلاعات انرژی آمریکا، میزان ذخیره سازی نفت خام و فرآورده‌های نفتی این کشور را در هفته منتهی به ۷ مه منتشر کرد. بر اساس اعلام این اداره، موجودی نفت خام این کشور ۱/۹ میلیون بشکه افزایش یافته و حجم ذخیره‌سازی

کوشینگ اوکلاهما به ۳۷ میلیون بشکه رسیده است. کل ظرفیت ذخیره سازی این منطقه حدود ۵۳ میلیون بشکه است که ۸۰ تا ۹۰ درصد آن عملیاتی محسوب می‌شود. به علاوه، موجودی بنزین بر خلاف انتظار همگان ۲/۸ میلیون بشکه کاهش یافته است. کاهش ذخیره سازی بنزین و نزدیک شدن به فصل اوج مصرف این فرآورده، موجب بالاتر رفتن حاشیه سود آن شده است.

